

nap. Az emberek a bokrokkal együtt éledeztek. Lehúzták a testükre tapadó gatyát, egyetlen öltözetüket, és kicsavarták.

— Csak valami asszony erre ne jöjjön — röhögött Atyus.

— Inkább jönne, legalább látna — mondta a Nagyfülű.

Az Okos rágyújtott. Többször eszébe jutott Kisgörbe. Szemébe villant a Sóher tenyere. A Fiam tenyere. Villámok. Szívta a cigarettát, és gondolkozott, de most még nem jutott semmi az eszébe.

— Ahol van ni, emberek! — mutatott a folyó fölé. — Ez pedig nem más, mint a prizma fénytörése — az Okosban megviláglott az esti iskolában tanult mondat.

Az emberek nézték a szivárványt, és ámulattal és reménykedéssel nagyokat hallgattak.

HAJNAL GÁSPÁR

LEVÉL TOMOLÁNAK

Delényi még is entellektüelnek tartotta magát.

Üres gondolatvilága magyarázható volt fásultságával. Hézagoktól eltakart műveltsége az egyoldalúságával. Lassú kapcsolása tudományos szórakozottságával.

Akadózott, és ha végre kifejezte magát, semmi különös nem jött ki belőle. Gépies laposság. Remélte, hogy annak tulajdonítják a laposságot, hogy gépiesen mondta.

Gépies válaszai készen álltak a beláthatatlan területeken, amelyeken tudatlanul járkált. Később benyomultak a szűk területekre, melyeken unalmassá válhatott a tudása. És részben odakénytelenkedtek azokra a vidám, sekélyes területekre, ahol néha túl nagynek érezte a tudását. Egészen gépies helyeslésre készült, mikor Samus Lajost megpillantotta a kutatóintézet folyosóján.

Samus Lajos Delényinek kizárólag a harmadik helyeslési területén volt járta. Vagy tíz esztendeje fedezték fel, hogy mindketten a Spartacusnak drukkolnak. Ezután hónapokig együtt villamosoztak a nagy víztorony felé, amely alatt bőrszaktól fuldokolva, felkavart porral, tökmagszőnyeggel és felfelbőgő lármával várta őket a pálya. Samus később aspiráns lett. Delényi gratulált neki, és kezdett egyedül kijárni. Azt mondta, szívesebben megy állóhelyre.

Valakinek később megvallotta, hogy Samus vad indulatait nem bírta elviselni. Vesztett mérközések után hazáig vádaskodott. Hülyézett és szemetezett mindenkit. Delényi, ha kedvenceiről volt szó, egy-két játékost védelmébe vett; de általában hagyta. Helyeselt gépiesen.

Sajnos, lusta vagyok én az ilyen felspannolt emberekhez — mondogatta másoknak nevetve.

Mínhogy ez a nap is egy súlyos vereség utáni hétfő volt, Delényi szívesen ellógott volna a dühkitörés elől. Más úton azonban nem mehetett a szobájához.

Csakhogy Samus Lajos üvegajtó mögött állt, ami után néhány lépcső lefelé vitt; hatalmas alakja kiemelkedett a másik három, röhögő pofa közül, mint a toronyszálló; Delényi eleinte csak őt látta. Kettesben vele nem lett volna baj. Társasága félórás, fegyelemmel túrt kínzást ígért, amilyent csiszoló-

korong okoz a fogsoron. A többiek pimaszsága tüzesítette át a korongot s tette kikerülhetetlenné a felordítást.

Mikor az üvegajtót nyitotta, feléje fordultak és úgy röhögtek.

— Kontra focit játszott megint a kis hülyéd — Samus Lajos kötekedése eszelősen sistergett és a végén kis röhintésbe pukkadt fel. A végén elhitei magával, hogy kedélyes fickó? akkor is röhögne a vereségen, ha a röhögők gyűrűje nem kényszerítené erre?

Az eszelős kötekedés Delényi lelki rekompenzációnak tekintette. Samus Lajos alapjában benyalással szerzett karrierje nyomasztó tudatát ellensúlyozó handabandának. A baj a röhej volt.

Viszt, Okolicsányi Jencike és Tuboly Tamás annyira a könyökén jöttek ki mindenkinek, hogy ez kívülről szálnalmas röhögésbe merevedésnek tűnhetett csak, ami után észbe kap az ember és helyreigazítja a vonásait. Ők azonban kivörösödött fejük, széjjelrántott szájuk, ütemes rázkódásuk elszánt rohamával, a ki-be prüszkölt levegő szemtelen ködfelhőjével és a görcs ellenállhatatlanságának diadalával makacs, visszatérő támadó hullámokban próbálták elözönlenni a hadállásokat, amelyekből lefagyasztó ellentámadást vártak; melyek lejáratott alak voltak unalmát visszhangozták. Bár ha lenne tizenegy ilyen kis hülyénk a csapatban — mondta Delényi.

Az eredményt tudta. Samus kiköppen, vita közben idegbetegen rázza magát, aztán vagy behúzza a farkát, vagy elrohan. Márészt érezte, hogy a három hülyével szemben nincs mentség. Ő Spartacus-drukker, tehát az lesz, hogy „a fanatikus”. Válaszolgasson a legnagyobb flegmával, az lesz, hogy „jól felcukkoltuk”. A hülyeségnek megvannak a saját törvényei.

— Nem veszed észre — kérdezte Samus szigorúan —, hogy mindig azzal az egy ütemmel indít később? a Kaszás a végén már nem is ment rá, csak legyintett.

— Szegény, meg nem értett nagy sztár, csak legyint — gúnyolódott Delényi. Kontra foci! — ismételte Samus. Viszt megint röhögött. — Akkor mitől lett híres az egész világon a Papp—Kaszás balszárny? — Delényi érezte, kérdése alkalmas arra, hogy önállóan gondolkozó hírébe keverjék. Samus rögtön felelt: Nem hallottál még felfújt játékosokról? A sajtónak létszükséglet, hogy felfújhasson valakit. A sajtó természeténél fogva...

Most Okolicsányi Jencike röhögött fölényesen. Igazított egyet az üres pipán, melyet emelt fejjel tartott a fogai közt.

— Emlékezz vissza, két éve megmondtam: ezekből nem lesz balszárny — folytatta Samus Lajos. — A kis, idétlen Pappod betegesen féltékeny Kaszásra. Ahol bírja, égeti.

Természetes volt, hogy a Samus-szerű fantázia az égetés, fúrás, féltékenység indítékait keresi mindenben. De ha ő be is gerjedt, a másik három mintha ragaszkodott volna ahhoz, hogy Delényin fog szórakozni. Mintha nem éppen ő lett volna az, aki öngúnnyal beszél saját meccsrejáró szenvedélyéről.

Kedvesen Samushoz hajolt. — Te öregem — mondta —, ilyen színvonalon félóránként rendbe hozzák a magyar futball sorsát, bármelyik lebujaiban!

Csak te vagy köztünk az okos — szölt Samus elég higgadtan. Utána önmagától visszakapcsolt a hőzöngésre.

— Akkor azt mondd meg, miért nem tudják az edzőink átállítani Kaszást? mind jöttek, hogy a cselek, meg minden — legyintett. — Egy nyurga alkat, amelyik el fog nehezedni! Figyeld az Interben Morosinit? Ilyet nevelhetnének belőle, ha lenne fantáziájuk hozzá! Aki fejelésnél féltettel kiemelkedik!

pattognak róla vissza a védők!... megtanítani a gyereket lökni, testtel!... Ott ki tudják munkálni a Morosini minden porcikáját, hogy egy gramm felesleges zsír ne legyen rajta sehol! csak izom!

A szokott megtévesztő tünet. Az erőteljes, eredeti észjárását némelyek megfelelő fizikummal elhithetik minden alap nélkül (úgy, mint dagadtak a humorérzékét). „Markánsan rajzolja ki a fejlődésben levő bibliográfiák által felöltet terület határvonalait” — írták Samusnak az *Intézet Közleményei*-ben megjelent utolsó cikkéről. Jól kidolgoztad a témát, de amit Lajos írt, az valahogy csattanósabb, erőteljesebb — mondta Delényinek, évekkal ezelőtt az igazgató.

Sokan bedőlnek... Markánsan. Erőteljesen. Lajos és az erő!... Delényi felnézett, bele a nagy, széles arcba, amelyen a gyávaság és hisztéria oly sok nyomát fedezte már fel... Lökni!... Mintha azokat a bonyolult összefüggéseket, amelyek egy meccs eredményét alakítgatják, halomra lehetne dönteni egy ilyen szóval. Hallgatják az emberek az erőteljesnek tűnő dumát, és elfelejtenek rákérdezni az alapokra. Lökni!... Markánsan!... Ki kérdi meg, hogy minden előtt, amit az olasz profik csinálnak, hasra kell-e esni?

— Papp Zoliból, megfelelő társak közt, olyan klasszis lehetne, hogy a Morosinidet inasnak sem venné maga mellé — mondta. Ha csak a nagy hang ér a fületekhez, legyen nagy hang.

Tuboly Tamás felfigyelt. Elérkezett az ő ideje.

— De te nem azt mondod, ami történik vagy történhet — mondta tanárosan. — Te azt mondod, amit s z e r e t n é l, hogy történjen!

Delényi a többiekre nézett. Nem mutattak megrökönyödést Tuboly logikátlansága felett, amivel primitív oktatgatását a vitába suszterolta. Egészen sajátos agyberendezés a tiéd — tette hozzá szemtelenül Tuboly.

Ez ennyit tud, és ezzel rögtön felül akar kerekedni.

Delényi maga előtt látta Hildát, a csinos, vörös hajú, szelíd áhítattal figyelő gépirónót. Néhányszor igazán jól elbeszélgetett vele, mikor a lány idekerült, a kutatóintézethez. De aztán Tuboly rászállt. Teljesen kisajátította magának. Dumált neki, dumált, kéjes lendülettel, érkezéstől távozásig, a folyosón, a szobákban, a büfében, a villamoson, fontoskodva vagy ócska tubolytamási eleménccséggel. — Delényi véletlenül egyszer elkapott egy mondatot a dumaözönből: Csak egy fajta embertípus van, akit nem bírok — mondta jelentősen Tuboly. — A vallásosakat. Érti, mire gondolok? Akik olyan korlátoltan tudnak hinni valamiben... bármilyen előjellel!

Samus újból Papp Zolit szidta. Delényi dühe egy létrán mászott fel, minél fensőségesebb grombaság után kutatva.

— Te szajkó — mondta hirtelen.

— Még én vagyok a szajkó? — kérdezte gúnyosan Tuboly.

— Te. Csak nem veszed észre. A szajkók sosem veszik észre, hogy szajkók; ez szajkóságukból következik.

Egy pillanatig kényelmetlenül hallgatta saját éles hangját. Már veszekszeknek. Képes begerjedni azokon a tahó focistákon — mondják majd róla.

Nevetve kezdett beszélni, mintha önmagát szórakoztatná.

— Olyan szajkó vagy, Tamáskám, aki csak azt tudja szajkózni, hogy nem szabad szajkózni. Érted?

— Nincs benne sok értenivaló!

— Mondanak valamit, ami szegény szajkó agyberendezésének túlbonyolult. Erre ő nagyot rikkant: „ne szajkózz! ne szajkózz!” Érted?

Gúnyos figyelemmel hallgatták.

— Rajtad nem csodálkozom, Tamás. Aki korábban közismert szemellenzős volt, annak most nagy élmény lehet a felfedezés, hogy léteznek elfogulatlan gondolatok. Ha nem is ő szüli őket, érted?... Örülj csak! hajtogasd a magadét, én megértelek!

Viszt röheje csöcselékrohej volt. Óvakodva hátralépett. Kezeit védekezón maga elé tartotta, és ravaszul nézte Delényit.

— Nem tanácsos ingerelni — mondta. — Hátha dühöngeni kezd. Ne ingereljétek, rögtön fojtogatni kezd valamelyikünket. Kigyullad szemében a zöldes fény...

Védekező kezeit fennhagyta Delényi orra előtt. Ő megpróbálta félrelökni.

— ... ha szóltok egy rossz szót kispapzolira, végetek lehet... még mielőtt ideérnek az ápolók!

Szuszogott a dulakodástól, de azért elragadtatott röhögésbe kezdett.

Erősebb lökéstől hanyatt eshetett volna a lépcsőn. (Harminchét éves korában Viszt nyomát sem mutatta bányászcsaládja erejének. Vagy az egykori csillésfiú tonnákat sodró mozgékonyságának. Elnyavalyásodott munkáskáder volt. Rengeteget foglalkozott az egészségével. Félévenként befeküdt általános kivizsgálásra a kórházba. Társalgása egészségügyi kinyilatkoztatásokból állt. Saját és szemben álló szervezete jelenségeit magyarázta: drasztikus rezignációval és fatalista legyintgetéssel.)

Delényi azért sem lökte hanyatt, mert Viszt nevetése majdnemhogy magával ragadta. Őt, hat, hét évvel ezelőtt sok mindenkin mulattak együtt. Mikor a kutatóintézet pécsi kirándulását vezették ketten, a Nádor Szálló előtt egybegyűjtötték a csoportot. „Kétféle műsor közt választhattok — mondta ő —, városnézés és általános kultúrműsor közt.” — Miféle általános kultúrműsor? — „Megtekintése a Pécsi Dózsa—Csepel meccsnek. Utána vita.” Másoktól, ha úgy nyilatkoztak, hogy nem érdeklí őket a meccs, megkérdezték: „Nem sivár így? minden lelki élet nélkül?”

Samus Botost betette volna a csapatba, és Papp Zolit kitette volna. Tud a srác — mondta Botosról —, csak egyesek szemétkednek és nem akarják befogadni maguk közé.

Viszt Samussal is ellenkezett. — Ki lát Botosban fantáziát? Nincs benne semmi jó. Legfeljebb az, hogy cigány.

Viszt — ellentétben Samussal és Delényivel — már nem járt mérkőzésre. Félt, hogy meghül. Megtörténhetett volna az is, hogy fülébe üvöltének és megsértik a dobhártyáját. Hozzászólni azonban hozzászólt, és Delényi megenyhülten mulatott rajta.

— Azt hiszem, ma már mind az öt Spartacus-csatár teljesen hülye — mondta Viszt.

Sohasem igényeltem különösebb finomságokat a humor terén — mondta Delényi. — Viszt lehülyéz valakit, én röhögök. Ennél jobb mulatság nem is kell.

Azt hitte, most már nyugodtabban lehet megbeszélni a dolgokat:

— No nézd. Van, hogy egy csatársor olyan hülye meccseken keresztül, hogy egyetlen labdát nem tudnak lekezelni...

— Ez a Spartacusban már idültnek mondható!

— ... de ez még mindig nem bizonyít semmit...

— Semmit, a hülyeségen kívül!

— ... mert van úgy, hogy ugyanannak a csatársornak pár hét múlva egészen új arculatát láthatod! ...

Kis csend lett.

— Jól körül tudsz nyálanzni ilyen vacak, szar dolgokat — mondta Tuboly.
— Új arculat! ... — legyintett és elfordult.

— Mert nem olyan egyszerűek, mint gondolod.

— De nem is bonyolultak — mondta Okolicsányi Jencike.

Viszt megint vigyorogva nézett rá. Elnézó vigyorral, mintha tisztában lenne a hülyeségével, és megbocsátaná. Ő már befejezte. Elfogadta tényként, hogy aki ennyire bele tud a futballba bonyolódni, az csak teljesen hülye lehet.

— Az egyik ember csak ennyit lát egy kérdésből. A másik valamivel többet. Ti persze nem hiszitek el, ha többet lát; elintézték azzal, hogy — Delényi tahó hangot kezdett utánozni — megjátssza magát az ürge.

Visztet ez sem rendítette meg. Ő csakugyan meg volt győződve, hogy mások megjátsszák magukat. Korábban, mikor elterjedt az intézetben a hír, hogy a munkatársakat, akik elenyészően csekély publikációt tudnak felmutatni, esetleg máshová helyezik, Delényi és Viszt — mint elsősorban érintettek — nem mutattak megrendülést. Röhögcséltek a folyosón. — Ki venné komolyan? egy másik kretén? — mondta Viszt mindannyiszor, mikor egy-egy produktívabb kollégájuk témaválasztása került szóba. Igen — szólt elgondolkozva Delényi —, bátorság kell ahhoz, hogy az ember egy témának nekivágjon. De legnagyobb bátorság ahhoz kell, hogy ne csináljon semmit.

Samus most Delényi vállára tette a kezét (mégiscsak két öreg meccsre járó, közös emlékekben összeforrva):

— Egysíkúan nézik a dolgokat ezek a laikusok? — kérdezte.

Alighanem akkor tételezte fel róla is Viszt, hogy megjátssza magát, mikor a könnyű passziókat dicsérte. — Szegény apám szidott mindig, hogy elszórakozom az időmet. „Teli a fejed sakklépésekkel meg futballpályákkal. Nem marad benne hely komolyabb dolgoknak.” Ahogy így visszagondolok — Delényi elmerengett —, nem bántam meg. Istenem, a tudományos ötleteim szétálltak egy-egy meccs lármájával... Ha apám pályafutásával összehasonlítom a magamét, tény, hogy ő egész életében dolgozott a „Búzavirágzás biológiája” című kötetén. Olyan gyomorbajt szerzett közben, hogy minden étkezés előtt összeült a családi tanács, melyik ételhez merészelhet hozzányúlni. Mikor elkészült a nagy mű, szakmai körökben — értsd alatta azt a két-három bogarászó embert, akiknek a kutatási területét érintette — sikert aratott. Mérd össze a kettőt! én ácsorgok a meccsen, viszont a gyomrom jó. — Viszt elvette előle a Népsportját, hogy belenézzen. Az újság alatt névjegyzék feküdt a kandidátusi és doktori fokot elért tudományos dolgozókról. Delényi ceruzával kipipálta évfolyamtársait és a nála fiatalabbakat. Külön-külön számozta őket, és feltüntette a végösszeget is, hogy mennyien vannak összesen. Látta Viszt, hogy számon tartja azokat, akik megelőzték — nagyon szemtelenül röhögött rá.

— Egysíkúan nézzük és az ügyhöz méltatlan cinizmussal — mondta Okolicsányi Jencike. — Neki lassan sikerült beleitatnia a közvéleménybe, hogy cinikus alak. Delényi bosszúságára a nők is áhitattal adóztak cinikus mondásainak. Legutóbb, mikor összehívták az új szakbibliográfiát kiadó munkatársakat, azt mondta Jencike: „Kis pénz, kis bibliográfia; nagy pénz, nagy bibliográfia.” Ez is nagy derültséget keltett.

— Cinizmussal? — kérdezte vontatottan Delényi.

Gondolkozva nézett maga elé. Nézte Okolicsányi lábát. Nyeglén szétvetett,

ringatózó lábon mintás nadrág. Utána semmi. A horizont mintha bezárult volna pár méter linóleum padló után. Sem folyosó, sem ki-be csapódó ajtók és neon alatt suhanó fehérköpenyeselek...

— Cinizmussal? — kérdezte Visztól. — Ne röhögtesd ki magad.. Cinizmus: aki mindenen túl van — és a szolgák cinizmusa az kettő... más eset... Aki még sehová se jutott, aki hülye, az! a szájas cselédek cinizmusa! akik azt képzelik, hogy értik az uraik dolgát, és röhöghetnek rajta!...

— Fő, hogy röhögnek — mondta Viszt.

— Viszt röhög? — Delényi jobbra-balra nézett a többiekre, forgó szemekkel. — Kiröhögi a világot? Elhitte, mikor kiemelték a bányából okosjankónak, hogy tud annyit, mint bárki? hogy nem hülye, mint a segg?

Samus és Tuboly egymásra néztek.

— A napfényre került patkány önvédelme — ordította Delényi. — Érzy, hogy sután mozog, azért mindenkiből hülyét szeretne csinálni, aki megszokta a felszint?... Mi?... Bányapatkány!... mi az, hogy nem törödsz vele?... csak azzal törödsz, hogy valahogyan felzárkózz ezekhez a hülyékhez!... Na?... Ki akar csoportvezető lenni, ha nem te? ki teszi rá a kezét minden beérkező új könyvre, ha nem te? Ki tanul görcsösen nyelvet?... Angol nyelvvizsgát tettél — hosszú ujjával vádolón mutatott Visztre.

— Jól van — mondta Samus.

— Hagyd ezt a hülye vállveregetést — mondta neki Delényi.

— Jól van — mondta Samus.

— Lebaltáz mindegyikünket! — mondta Tuboly.

— Ilyenkor hagyni kell — szolt Viszt. — Ha kikapott a Spartacus, három-négy napig nem szabad kitenni semmilyen izgalomnak!

Okolicsányi Jencike orvosságos üveget húzott elő.

— Kis dilibogyó!... parancsolj!... talán megnyugtat.

Delényi kezefeje megcsörrentette az üveget. Barna golyócskák peregtek a földön, szétszéledtek, elvesztek a padló színében vagy lassan bebújtak a cipőjük talpa alá.

— Most nézd meg — Okolicsányi markában csonk volt az üres üveg —, azért emberek közt vagyunk! kicsit eszerint próbálj viselkedni!

A zsongó folyosó jeges akvárium lett, feljük meredő kuka halakkal.

— Delényi nagy fiú, mert tudja, hogy senki nem piszkolná be vele a kezét.

— Nagy szar.

— Menj, te szemétláda — mondta Delényi —, megkaphatod tőlem másodszor is.

Okolicsányi Jencike hátat fordított, és egyenes tartással elment.

Delényi a hátsó lépcsőn ment szobájához. Két-három fokot lépett egyszerre. Micsoda ráncok a cipőfelsőrészen!... Kopások!... A többieké ragyogott, sima volt. Jobban keresnek nála. De tudhatják, hogy ő bohémabb annál, hogy súlyt helyezzen az ilyesmire. Aki bohém, füttyül pénzre, előmenetelre. Nem ijed meg egy kis útszéli viselkedéstől; mondjanak, amit akarnak. Érdeklí őt, mit mondanak az emberek? Lassított, hanyag léptekkel ment, zsebre vágta a kezét. Füttyült néhány taktust. A szobájában lehúzta az írógépről a takarót. Néhány céduladobozt egymásra rakott, többet más asztalra vitt. Helyet csinált.

Aztán gépelni kezdett. Nézte az órát, hogy kényyszerüljön a gondolatait összetartani, és ne kanyarodjon céltalan dühöngésekbe. 8.55-től 9.23-ig megírta Tomola Gyulának, a Spartacus edzőjének a következő levelet:

Kedves Tomola Mester!

Tisztában vagyok vele, hogy most, amikor 4:1 arányú vereséget szenvedtünk a Vörös Meteortól, egymásután kapja a leveleket. Csalhatatlan éleslátással mutatnak mindegyikben rá, hogy mi a hiba a Spartacusban, és még csalhatatlanabb receptet ajánlanak, ami mellett a jó szereplés nem maradhat el. Engedje meg, hogy én is e „nagy szakértők” sorába lépjek.

De talán túlságosan is elijesztem bevezetőmmel a Kedves Mestert; pedig alapjában rövid leszek. Csak egyetlen kérdésre szorítkozom.

Ha korunk stílusjegyeit vizsgáljuk, azt vesszük észre, hogy a berobbanás, kilövés, állva hagyás, zsebkendőnyi csel mellett az átadás időzítés, a ritmus nyomják bélyegüket a támadásra. Mi szerepe maradt a kombinatív játéknak? az emberlehúzásnak, tikitakinak, háromszögelésnek, szándékos luftnak, trinyónak? aminek játékos korában Ön, Tomola Mester, olyan utolérhetetlen művésze volt? . . . Úgy szólván semmi.

De a fejlődés dialektikája kombinatív-robbanékony szintézist hozhat. Ebben az irányban a magyar — lényegében kombinatív — kvalitások is szerepelhetnek ható tényezőként.

Le merem írni, hogy a jövő kulcsa a kezünkben van. Pontosabban: az Ön kezében.

Delényi megnyugodva olvasta el újból az utolsó mondatokat. Alkalmazkodnom kell a megszokott stílusához — gondolta. Ha nem a sportújság sablonos nyelvéen szólnak hozzá, már nincs türelme végigolvasni.

Nem csupán a külön elképzeléseim alapján írom e sorokat. Máris találunk olyan labdarúgót, aki birtokában van a mai játék egész fegyvertárának, és előfutára is az új kombinatív stílusnak, amely forradalmasítani fogja a futballvilágot.

Ez a játékos Papp Zoltán. Önnek nem kell magyaráznom, milyen óriási tehetség a gyerek. Eusebiótól, Pelétől, Suareztól, Di Stefanótól nem látni olyan megoldásokat, mint tőle. Kétségtelen, hogy rossz volt vasárnap a Meteor ellen. De ha valaki, hát Ön az, aki vissza tudja adni az önbizalmát, és megvédi a szurkolók éretlen bekiabálásaitól. Ön százszázalékosan ki fog hozni belőle mindent! Nem felejtettük még el, micsoda játékost nevelt Pétkből, Hollósi Pamacsból, Barát II.-ből, hogy csak a legkiválóbb Tomola-tanítványokat említsem.

Higgye el, a srác megéri a fáradságot. Ha pár esztendő múlva újból tőlünk tanulnak futballozni Angliától Brazíliáig, akkor Önöket kettőjüket fogják emlegetni, mint ennek a fejlődésnek egyrészt úttörőjét, másrészt szellemi előkészítőjét, nagy mágusát. Ehhez kívánok Önnek erőt, egészséget a névtelen szurkolók tízezrei nevében.

Dr. Delényi Béla
tudományos főmunkatárs

Röhej lesz, ha Zoli világklasszis lesz. Fussballwoche, Miroir du Sport címlapja az orruk előtt. Papp kapura fejel. Papp harcban a védőkkel.

Passzió. Könnyű passzió. Passziózik, mondják majd róla Samusék. Vonogatják a vállukat. A passzióhoz van szeme. Meglehetően kiszúrta évekkkel ezelőtt, hogy kiből lesz nagy játékos. Szakmailag? . . . ez az, hogy a foci jobban érdekli a szakmájánál. Legyintenek.

Légy hű önmagadhoz. Delényi borítékot keresett. Az ember hű önmagához, nem változtat erőszakkal az életritmusán . . . Mire lenne jó? . . . Semmit nem elsietni! . . . Az edzőknek írhatunk az egyesületük címére. Spartacus, Gyomai u. 105.

Hanyag élet. Eltékozolt élet, nemtörődöm élet. Legyen! Hiábavalóságokkal töltött élet. Istenem: a tudományos ötletei szétszálltak egy-egy meccs lármájával. Viszont a gyomra jó. Aki hajszoja a gyors publikációt, rég kikészül, amikor az, akinek a tudomány csak egy passziója a sok közül, még mindig csinálja. Félvállról és szeretettel. Semmi terved, elképzelésed nincs, mondta neki az igazgató — évek óta egy helyben topogsz. Nem is fog elsietni az egy helyből.

Hátha azért viszi majd valamire, mert nem lesz semmi erőszakolt a gondolatmenetében? szűk szakterületén lassan-lassan a mélybe fúr vagy az egekbe építget. *Hanyagul csinálja az öreg, mintha csak részben érdekelné.* Átvételkor már úgy látszott, elveszíti, váratlan irányba pattan és pergést kapott. Így néhány centiméterrel mégis a lábak mellett gurul el. Botladozik vele, úgy látszik, el fogja veszíteni az egyensúlyát. Egy helyben topog. Talán röhögik is.

De az ingadozás újból megtéveszt két védőt. Talán tudatos szándék irányítja az ingadozást. Lehet külsőre a csatár olyan lityegő-fityegő emberke, mint az a kis színész, aki igénytelennek látszik a darab elején, hogy a végére annál jobban lenyűgözhesen a szuggesztív erejével — melyik nő volt vele akkor a színházban? „Nehézkeségi törvény irányítja a gondolataidat” — mondta a nő, amikor a színészt az egyszerűen játszó Kovács III.-hoz hasonlította. — Rögtön lecsúsznak a gondolataid a szépségről, rá a futballszépségre. Az *ábrándjaid* is csak ilyenek?

Az ingadozás megtévesztett két védőt. Megint nála marad a labda, és kezd felködleni, hogy a sete-suta labdavezetés úgy tud áthatolni a védőgyűrűn, mint kés a vajon.

A söprögető előtt két-három méterrel hosszan szökteti magát. Amíg az megfordul, egyvonalba ér vele. Az szemkápráztató gyorsasággal csap a labdára. A leggyorsabb védő, 10.8-at tud százon. Pár lépést futnak fej-fej mellett, aztán az öreg csatár hosszú, látszólag lomha léptei megelőzik a söprögetőt. Lábai közt oldalt- és visszahúzza a labdát. Ilyenkor következik az önkéntelen megtorpanó mozdulat, a védő próbál megállni; és az öreg ezt az ütemet kihasználva megy el újból mellette. Kilő mellőle. Valósággal állva hagyja. A lelátó döbbenet felmorajlik. Mikor a kapus kifelé indul, a veterán harcos hajszálpontosan lő. Elsőnek veszi be csatártársai közül a betonvédelem hálóját.

